

**SAVREMENA DOSTIGNUĆA U DIJAGNOSTICI RANOG
KARCINOMA LARINKSA - ENDOVIDEOSTROBOSKOPIJA
U DETEKCIJI RANOG KARCINOMA LARINKSA**

Ljiljana MILISAVLJEVIĆ, Miško ŽIVIĆ, Dragana SIMIĆ i Dušan
MILISAVLJEVIĆ

Klinika za bolesti uva, nosa i grla Kliničkog centra u Nišu

Endovideostroboskopija je atraumatska dijagnostička metoda koja pruža vizuelan uvid u stanje larinksa i pokretljivosti glasnih žica. S obzirom na jednostavnost izvođenja pregleda i bezopasnost po bolesnika, ovaj se pregled može izvršiti kod bolesnika bilo kojeg uzrasta. Poseban značaj ove dijagnostičke metode je u detekciji ranog karcinoma larinksa, odnosno *carcinoma in situ*, kao i drugih prekanceroznih stanja, jer rana dijagnoza predstavlja važan preduslov uspešnog lečenja. U šestomesečnom periodu od 15.10.1997. do 15.4.1998. godine pregledano je 409 bolesnika.

Ključne reči: endovideostroboskopija, larinks, prekanceroze

Uvod

Endovideostroboskopija je neinvazivna dijagnostička metoda koja se zasniva na Tolbot-ovim zakonima (jedan svetlosni utisak koji dospe na mrežnjaču oka izaziva sliku u trajanju od 0,2 sekunde, tj. razdraženje mrežnjače zadržava za 0,2 sekunde duže nego što predviđena fizička draž traje) i na činjenici da se utisci mrežnjace ne mogu odvojeno opaziti kada je interval između dve draži koje slede jedna drugu kraći od 0,2 sekunde jer dolazi do spajanja pojedinih slika i one se ne mogu odvojiti. Na ovaj način se glasnice mogu posmatrati u prividno usporenom kretanju tako da se mogu razaznati kontinuirani pokreti okretanja i gibanja cijaje brzina tako velika da nije vidljiva okom.

Naš rad

U šestomesečnom periodu od 15.10.1997. do 15.4.1998. godine stroboskopom je pregledano 409 bolesnika. Od toga je bilo 192 muškarca i 217 žena. Prema godinama starosti najviše je bilo od 41-60 godina -164 (tabela 1). Najmlađi bolesnik bio je star 8 meseci a najstariji 89 godina. Samo tri

bolesnika nisu saradivala, odnosno odbila su pregled. Ovi podaci potvrđuju činjenicu da se stroboskopski pregled može izvršiti kod bolesnika bilo koje starosti.

Tabela 1. Godine starosti (i pol)

Ukupno	M	Z	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
409	192	217	26	22	37	54	82	82	79	20	7

Najveći broj bolesnika, prema strukturi zanimanja, pripadao je radnicima vanproizvodne delatnosti - 74, domaćicama - 74 i radnicama u proizvodnji - 71. Skoro 2/3 pregledanih čini gradsko stanovništvo -261, a 1/3 seosko -147, sigurno zbog lakše dostupnosti pregledu. Pregled je rađen i kod ambulantnih - 281 i kod hospitalizovanih bolesnika - 127. U nastanku patoloških promena na larinksu nesumnjivu ulogu, kao predisponirajući činioci, imaju loše navike, zloupotreba alkohola i duvana. Zabrinjavajući je podatak da od pregledanih, 222 navodi da su aktivni pušači, a 195 konzumira alkohol bilo svakodnevno (67) ili povremeno (128).

Pre stroboskopije, kod svih bolesnika je najpre urađen kompletan otorinolaringoloski status sa indirektnom laringoskopijom, a patohistoloska verifikacija je rađena kod sumnjivih slučajeva. Iz prisutne patologije larinksa u radu smo izdvojili: *laryngitis chronica*, *benigni tumori*, *pachydermia laryngitis*, *dysplasia gradus I et II*, *Ca in situ I Ca laryngis* (tabela 2). Čak četvrtinu pregledanih činili su bolesnici sa ovom patologijom-ukupno 101. Najviše je bilo benignih tumora-32, a zatim, karcinoma larinksa — 30. Od posebnog značaja je da su otkrivena tri slučaja *Ca in situ*, što čini 0,73 procenta od ukupnog broja pregledanih bolesnika.

Tabela 2. Patologija larinksa

Vista	broj	procenat
Laryngitis chronica	22	21,78
Benigni tumori larinksa	32	31,68
Pachydermia	10	9,91
Dysplasio gradus I et II	4	3,96
Carcinoma in situ	3	2,97
Carcinoma laryngis	30	29,70
Ukupno	101	100,00

Diskusija

Karcinom larinksa predstavlja veliki problem kako za bolesnika, jer mu direktno ugrožava život, tako i za otorinolaringologa, jer bolesnici često i po

ceni života odbijaju operaciju i traheostomu. Utoliko je odgovornost otorinolaringologa u otkrivanju prekanceroznih stanja i ranog karcinoma veća. Rana dijagnoza sa patohistoloskom verifikacijom pruža velike mogućnosti u smislu uspešnog lečenja i izlečenja. S obzirom na jednostavnost i bezopasnost endovideostroboskopije ova dijagnostička metoda uspešno se izvodi kod bolesnika svih starosnih doba kao i kod bolesnika koji boluju od bilo kojih teških oboljenja. Izloženi rezultati u radu ukazuju na veliku prisutnost prekanceroznih stanja i karcinoma larinksa. Prema *Robins-u* i sar. (1994) "većina formi laringitisa, posebno kod teških pušača, stvara važnu predispoziciju za stvaranje epitelijalnog karcinoma larinksa i ponekad očitog karcinoma". *Server* (1981) navodi da i pahidermija može prerasti u karcinom.

Zaključak

1. U šestomesečnom periodu endovideostroboskopijom je pregledano 409 bolesnika, 192 muškarca i 217 žena.

2. Najviše pregledanih bolesnika je bilo u starosnoj dobi od 41 do 60 godina (164).

3. Značajan je broj bolesnika koji zloupotrebljavaju alkohol i duvan a koji su važni predisponirajući činioci u nastanku patoloških stanja larinksa.

4. Na osnovu dobijenih podataka može se govoriti o ekspanziji prekanceroznih stanja i karcinoma larinksa. Od posebnog je značaja da su otkrivena i tri slučaja *Ca in situ*, što čini 0,73 procenta od ukupnog broja pregledanih bolesnika.

5. Značaj endovideostroboskopije ogleda se u ranom otkrivanju prekanceroznih stanja i karcinoma larinksa jer se mogu zapaziti i lezije u samom začetku sto je dobar preduslov uspešnog lečenja i izlečenja.

Literatura

Anderson's. (1990). Pathology, volume two. The C. V. Mosby Company. St. Louis.

Cvejić, D. i *Kosanović, M.* (1982). Fonijatrija. I deo - Glas. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Beograd.

Milutinović, D. (1991). Principi fono hirurgije. Nauka. Beograd.

Rewel, R. E. (1963). Pathology of the upper respiratory tract. E. and S. Livingstone LTD. Edinburgh - London.

Robbins, R., Cotran, R. S. and Kumar, V. (1994). Pathologic basis of disease. W. B. Saunders Company. Philadelphia.

Šercer, A. (1981). Otorinolaringologija. II deo. Školska knjiga. Zagreb.

**LES PROGRES CONTEMPORAINS DANS LE DIAGNOSTIC DE
CARCINOME PRECOCE DU LARYNX - ENDOVIDEOSTROSCOPIE
DANS LA DETECTION DU CARCINOME DE LARYNX PRECOCE**

Ljiljana MILISAVLJEVIĆ, Miško ŽIVIĆ,
Dragana SIMIĆ et Dušan MILISAVJEVIĆ

Clinique oto-rhino-laryngologique du Centre (Unique de Niš

L'endovideostroboscopie est la méthode atraumatique qui présente l'examen visuel de l'état de larynx et de la mobilité des cordes vocales. Vu que la réalisation de l'examen est simple et sans danger pour le malade, cet examen peut être rendu chez le malade de n'importe quel âge. L'importance spéciale de cette méthode diagnostique est dans la détection du carcinome du larynx précoce, c'est-à-dire du carcinome *in situ*, ainsi que d'autres états précancéreux, car le diagnostic précoce présente une importante condition préliminaire du traitement efficace. Au cours de la période de six mois de 15 octobre 1997 à 15 avril 1998 on a examiné 409 malades.

Les mots clés: Endovideostroboscopie, larynx, précancérose

**CONTEMPORARY ACHIEVEMENTS IN THE DIAGNOSTIC OF EARLY
LARINX CARCINOMA DETECTION ENDOVIDEOSTROSCOPY IN
THE EARLY LARINX CARCINOMA DETECTION**

Ljiljana MILISAVLJEVIĆ, Miško ŽIVIĆ,
Dragana SIMIĆ and Dušan MILISAVLJEVIĆ

Clinic for Otorhinolaryngology of the Clinic Center, Niš

The endovideostroboscopy is an atraumatic method offering a visual insight into the larynx state as well as the vocal cords' mobility. Because of the simplicity of the examination and harmlessness regarding the patient, this examination can be performed in patients of any age. A special importance of this diagnostic method lies in the early larynx carcinoma detection, that is, of the carcinoma *in situ* as well as of

other precarcinoma states since an early diagnosis represents an important condition of the successful treatment. In a six-months period from October, 15, 1997 to April, 4, 1998 there were 409 patients examined.

Key words: Endovideostroboscopy, larynx, precarcinoma

Autor: Prof dr sci Ljiljana Milisavljević, otorinolaringolog, Klinika za bolesti uva, nosa i grla Kliničkog centra u Nišu; kućna adresa: Niš, Stanka Paunovića 26.

(Rad je Uredništvo primilo 6. jula 2000. godine)

